

Håkan Juholt: Almedalstal 2011

Talare

Håkan Juholt
Partiledare

Datum

8 juli 2011

Plats

Almedalen, Visby

Tack för detta fantastiska välkomnande. Tack alla. Jag är ju inte meteorolog men jag konstaterade att i måndags låg dimman tät över Gotland. Idag lyser solen och det är så klar sikt att man nästan ser fastlandet.

Jag tänkte börja i alla enkelhet med en kort programförklaring om vad socialdemokratins uppgift är. Socialdemokratien finns till för att politiken i alla sammanhang ska ställa löntagarnas bästa först. För gör man det... Utgår man från Sveriges löntagares bästa, ja då formar man också den bästa skolan för alla som bor i landet. Utgår man från löntagarnas bästa, ja då formar man den bästa sjukvården för alla som bor i landet. Utgår man från löntagarnas bästa, ja då formar man den bästa äldreomsorgen för alla som bor i landet. Vi sätter löntagarnas bästa först. Om det är utgångspunkten för all politik, ja då blir det bra för löntagarna. Det blir bra för företagarna, för företagarna får välutbildade löntagare till sina arbetsplatser. Sverige växer som land tillsammans om vi utgår från löntagarnas bästa. Det är idén om social demokrati.

Och den bygger på insikten om att solidaritet inte är barmhärtighet, att solidaritet inte är en uppoffring, utan att solidaritet är en investering i varandra så att vi tillsammans kan växa framåt mot framtiden, att vi tillsammans kan växa starkare. Solidaritet bygger på att den som inte har tonårsbarn förstår betydelsen av fritidsgårdar. Solidaritet bygger på att den som är välutbildad förstår betydelsen av att den som har lägre utbildning kan lyfta sig och att det på så sätt kan lyfta hela landet. Solidaritet och idén om social demokrati bygger på att den som är frisk förstår att det inte är något hot mot den friskes frihet och trygghet att den som är sjuk inte behöver leva i fattigdom. Att den som har ett jobb inser och förstår med hela hjärtat och hela hjärnan att livet också för mig som har jobb blir bättre om en syster och bror som inte har jobb slipper leva i fattigdom. Om vi tillsammans lyfter varandra.

Jag skulle vi säga som så att det är det här politiken handlar om. Om vi

tillsammans ska lösa uppgifter eller om var och en ska gå vidare på sitt håll och klara sig så bäst det går. Ensam stark – tillsammans starkare. Det är det som är vad idén om socialdemokratin handlar om. Hela idén bygger på ett samhälle där vi anser oss ha råd med varandra. Att vi har råd med varandra. Att vi är medborgare i ett land med medborgerliga rättigheter, inte reducerade till kunder på en marknads där vi bara får den trygghet och service som vi kan betala för. Det är en helt annan samhällsmodell.

Och i det sammanhanget så vill jag passa på att reflektera lite grann över att moderatledaren i sitt tal i sin inledning, där jag nu fortfarande befinner mig, funderade över om det finns liv i rymden. Jag tror att det är ganska uppenbart att allt fler funderar över om det överhuvudtaget finns något liv i regeringen.

Det behövs ingen framtidskommission för att förstå vad Sverige behöver. Det räcker med att resa runt i landet. Det räcker att lägga örat till marken. Det räcker att lyssna in, att tänka, att känna efter. Men vilse i skattedjungel kan det vara svårt att se skogen för alla träden. När jag träffar människor runt om i Sverige så möts jag allt oftare av känslan av att det är det gamla som kommer tillbaka. Det gamla långt före de små Tv-apparaternas tid. Det gamla som innebar att man inte kunde leva på sin pension. Det gamla som innebar att skolan var segregerad. Att det var direkt avgörande om mina föräldrar hade en hög inkomst för mina egna studieresultat. Det gamla som innebar att det var bostadsbrist. Det gamla som innebar att tågen inte gick. Det gamla som innebar att det var en låglönemarknad och att vi som löntagare hade otryggare anställningar. Det gamla kommer tillbaka. Det gamla har vi socialdemokrater bekämpat och tagit bort från detta land. Låt det stå fullständigt klart att vi har högre ambitioner för Sverige än att låta det gamla komma tillbaka.

1968 så var temat här i talarstolen, Lisbeth, när Olof talade här: socialdemokratin – framtidsstrategin. Socialdemokratin med en strategi för framtiden. Låt mig då säga kort de fyra uppdrag som följde med mig och den nya socialdemokratiska ledningen efter vår partikongress för ungefär 100 dagar sedan. Det första var pensionerna. Ingen talar om pensionerna i politiken, men medborgarna runt om i landet gör faktiskt det. Det är en fråga som rör alla som öppnar det orangea kuvertet. Det ska inte behöva vara som så att man behöver äta lugnande medicin när pensionsbeskedet kommer. Vi socialdemokrater står fast vid pensionsöverenskommelsen. Men den skulle innebära att löntagarna skulle kunna räkna med 60 % av sin inkomst i statlig pension. Nu ser vi allt fler

som får färre än 50 %. Det här ser vi socialdemokrater. Vi har högre ambitioner för våra pensioner. Vi tänker anstränga oss för att få ett pensionssystem som är robust för landets löntagare. Detta har den borgerliga regeringen över huvud taget inte reflekterat över. Vi socialdemokrater har sett det och vi tänker också ta itu med frågan.

Det andra uppdraget som vi fick med oss, det handlade om barnfattigdom. Eller rättare sagt – barn i fattiga familjer. Det finns de som säger att det finns ingen fattigdom i vårt land – sluta prata om detta Håkan. Men det gör faktiskt det, för att Rädde barnen och alla andra barnorganisationer jämför barnen med Sverige med hur de har det. Vi har alltid i vårt land haft högre ambitioner än att jämföra våra barn med barn i utvecklingsländer. Det är barnen som bor i Sverige som ska jämföras med varandra och det är bland de barnen som fattigdomen ökar, orättvisorna ökar. 220 000 barn lever i fattigdom i vårt land idag enligt Rädde barnen. Det beror på arbetslösheten. Det beror på den förstörda A-kassan och sjukförsäkringen. Det beror på en bristande socialpolitik som gör att många barn blir fattiga därför att deras föräldrar är fattiga. För dessa barn är fattigdomen ingen räknemiss. Denna växande understödda, politisk understödda politik har lett fram till en fattigdom som i allra högsta grad är verklig för dessa barn.

Det här är sommarens bok. Här är sommarens bok för er. Lägg undan deckaren en liten stund och läs denna betraktelse över Sverige. Det är en dag av de ansökningar som kommer in till Majblommekommittén. 56 000 ansökningar per år kommer in från familjer som ber på sina knän om det mest nödvändiga. En dag är denna bok. Det hade varit 365 sådana här böcker för att beskriva hela året. Men det räcker att ni alla läser en dag. Det handlar om föräldrar som ber om glasögon. 26 000 barn i vårt land ser inte tavlan i klassrummet, därför att de har inte glasögon. Ska det vara så i Sverige? Nej det ska inte vara så i Sverige, att våra skolbarn inte ska kunna se skoltavlan i klassrummet för att föräldrarna inte har råd att köpa glasögon.

I den här boken handlar det om ansökningar för att köpa vinterkläder, ansökningar för att köpa en ny säng. Att få följa med på ett diabetesläger. Här finns det en ansökan från en familj som vill ge sitt barn den stora upplevelsen att en gång få gå på Liseberg och få se alla de fina lamporna. Det är fattig-Sverige idag. Det är det fattig-Sverige som breder ut sig därför att politiken ökar klyftorna i landet och göder de som redan har mer än väldigt mycket på

bekostnad av de som måste sitta och skriva tiggARBREv. Så ska det inte vara i Sverige. Vi har högre ambitioner.

Politik är att vilja och politik är att välja. Göran Persson och Olof Palme har formulerat dessa två. Vi socialdemokrater vill bekämpa barnfattigdomen och vi väljer att göra det istället för stora skattesänkningar. Politik är viljan och förmåga att välja att göra det riktiga och det viktiga. Det kan vi socialdemokrater.

Den tredje uppgiften var att vi skulle faktisk ta itu med de avregleringar som har skett i landet. Vi har varit medskyldiga till några därför att vi trodde att dessa avregleringar skulle vara bra för kunderna, skulle leda fram till lägre priser. Vi var övertygade att det skulle bli på det sättet. Men avregleringarna har inte fungerar när det gäller järnvägen och elmarknaden. Och utförsäljningarna av apoteken, har också drabbat oss. Och att vi tar tag i den frågan... Det har vi stöd i vårt partiprogram. Och det finns många politiker som står och skjuter från höften när de presenterar sina politiska program. Det skulle vara förödande för en socialdemokratisk ledare. Därför går jag tillbaka till partiprogrammet och recenserar detta och läser ur det. Ekonomiska intressen har aldrig rätt att sätta gränser för demokratin. Demokratin har alltid rätten att ange villkoren för ekonomin och sätta gränserna för marknaden. Politiken kan inte sitta på läktaren när marknaden kör över medborgarna. När elbolagen tjänar grova vinster därför att elmarknaden inte fungerar så att elpriserna går upp för industrin och för hushållen. Och när priserna på läkemedel går upp för att vi har sålt ut våra apotek och vi tvingas som sjuka springa runt för att hämta ut medicin på olika apotek och vi får inte ut medicinen inom ett dygn. Då säger vi: politiken måste agera. Kliv ner från läktaren. Återreglera. Omreglera dessa samhällsnyttiga verksamheter som ska stå i medborgarnas tjänst; inte marknadens.

Ja, nu börjar man bli lite varm i kläderna Ingvar. Ja, efter den här lilla korta inledningen så vill jag bara konstatera att det verkligen är ett privilegium att tala här i Almedalen. Jag har förstått att här kan man tala om allt mellan himmel och jord. Men jag tänkte hålla mig på jorden i resten av mitt anförande. Och det anförandet kommer handla om vardagen. Det kommer handla om våra arbetsplatser. Det kommer handla om de arbetsplatser vi går till och vart morgondagens arbetsplatser kommer att finnas. Den delen av mitt tal som ligger framför oss nu handlar om en politik som ska vara möjlig så att vi får

arbetsplatser med arbetsglädje – som är utvecklande, som är trygga och som är nyskapande.

Poeten och kallskänkan Jenny Wrangborg skriver ju alldeles fantastiskt. Läs henna också på sommaren. Och vintern, hösten och våren. Hon uttrycker den här uppgiften som cafébiträde, sin uppgift som kafébiträde i dikten ”Världens bästa jobb” på det här sättet:

”På morgonen vill vi inte vara något annat än cafébiträden. Vi har världens bästa jobb, se till att andra får en bra start på dagen. Leendet är inte en del av arbetskläderna. Det är vårt eget – mänskligt.”

Det hon beskriver, det är det livsberikande arbetet. Glädjen med att få arbeta. Ett arbete som man längtar efter att gå till. Så borde det vara för fler. En plats för utveckling; personlig utveckling, där man faktiskt kan trivas och där man kan känna trygghet och där man har inflytande. Men det innebär också att allting runtomkring måste fungera – om vi ska fungera bra på jobbet. Då måste den så kallade gemensamma hemmafronten fungera. Och nu menar jag inte hemmet. Då måste kollektivtrafiken fungera så att vi kommer till jobbet över huvud taget. Och att vi sedan kommer hem någon gång och inte mitt i natten. Tunnelbanan måste gå, tågen måste gå, bussarna måste gå. Snöröjningen måste fungera, annars kan jag inte klara av mitt jobb. Dessutom måste jag vara säker på att barnomsorgen fungerar så jag inte behöver gå och tänka på; blir mitt lilla barn bra omhändertaget på skolan? Jag måste vara säker på att hemtjänsten fungera, så att jag inte på jobbet behöver sitta och fundera på; hur har det, mamma, pappa, svärmoder och svärfader nu? Och där jag själv kanske måste rycka in därför att hemtjänsten inte finns där vid behov. Och jag måste vara säker på att den äldsta sonen eller dottern får den bästa tänkbara skolan och att de ringer mig om det är på det sättet att han eller hon inte går till lektionen. Allt det här måste fungera för att jag ska kunna fungera på min arbetsplats. Det gemensamma, det kollektiva. Allt från kollektivtrafik till äldreomsorg är direkt avgörande för att vi ska kunna producera och utvecklas på våra arbetsplatser.

Det känner vi samtidigt att fritiden och arbetslivet går allt mer ihop. Vi måste som sagt vara hemma i tanke när vi är på jobbet. I gengäld måste vi vara på jobbet när vi är hemma. Allt fler företag kräver av oss att vi ska arbeta också när vi är lediga. Banktjänstemän, jurister och konsulter; det handlar om obetald övertid och oreglerad arbetstid och som på sikt riskerar att äta ur all glädje på

jobbet. Anställda på caféer, restauranger, vårdbiträden, lagerarbetare. Tiderna är allt mer oregelbundna och obekväma och det är en arbetsmiljö där människan pressas hårdare och hårdare, ska bli flexiblare och flexiblare och med dagens teknik alltid vara tillgänglig. För de flesta tjänstemän räcker inte 40-timmars arbetsvecka för att få jobbet gjort. Och TCO visar att en av tre tjänstemän använder helger och semester för att klara av sina arbetsuppgifter.

I det långa loppet så leder naturligtvis den här utvecklingen till en utbränning av oss medborgare, som inte är hållbar. Vi måste ha ett smartare arbetsliv. Därför vill vi se ett nytt utvecklingssamarbete mellan staten, forskning, arbetsgivarna och de fackliga organisationerna kring det moderna arbetslivets villkor. Syftet ska vara att stödja kompetensutveckling och humanare villkor i arbetslivet. Och samtidigt är det viktigt att förstå att utbyggd barnomsorg och äldreomsorg med höga ambitioner driver fram tillväxt och utveckling i landet. Det talades förr om en närande och tärande sektor. Måtte vi aldrig komma tillbaka till ett sådant resonemang, för vi ser idag att barnomsorgen, tillgänglighet direkt är nödvändigt för att man ska ta ett jobb. Samtidigt ser vi att många förskolor stänger på sommaren. Hur kvällis, helgis och nattis saknas i väldigt många av landets kommuner. Det här är direkt tillväxthämmande. En satsning på barnomsorgen; det är en satsning på svensk tillväxt. Vi måste investera i barnomsorg för att säkerställa att alla som vill kan ta ett jobb; försörja sig och medverka i den produktion som ska få Sverige att växa starkare. För oss går en satsning på barnomsorgen före fortsatta skattesänkningar.

Och då finns det de som inte har förstått någonting alls av det jag säger. Som säger att barnomsorg är ju en stor utgift. Ja det är klart det är en utgift men det är en förutsättning, en investering för de stora inkomster som produktiviteten och produktionen sedan leder till. Vi måste självklart satsa i det som långsiktigt gör oss rika.

Enligt statistiken så är det som så att under denna pågående almedalsveckan så dör det en medborgare i vårt land på sin arbetsplats. Det dör en svensk löntagare på sin arbetsplats varje vecka. Under 2000-talet innebar det att 709 personer omkom på sina arbetsplatser. Vi vill lyfta upp arbetsmiljöarbetet på dagordningen igen. Det har legat fullkomligt i träda. Alla människor har rätt till ett utvecklande arbete som inte sliter ut kropp och psyke i förtid och som inte tar död på oss på arbetsplatsen. Vi ska jobba smartare, säkrare – inte fortare. Vi är övertygande om att det går att utveckla våra moderna arbetsplatser till riktigt

stimulerande miljöer som gör att svenska företag långsiktigt kan konkurrera med kreativitet och kompetens. Men också här gäller det att politiken har viljan och förmågan att gå före; för detta klarar inte marknaden själv. Vi vill därför redan i höstens budget ge arbetsmiljöverket ökade resurser så att de kan sätta igång ett arbete med kvalificerade inspektioner över farliga arbetsmiljöer – vi vill öka resurserna till arbetsmiljöforskningen. Och det är faktiskt så att vi har varit bäst i världen på detta. Vi har varit bäst i världen på att bygga bort de farliga arbetsplatserna. Vi var experter på att identifiera farliga kemikalier, tunga lyft och vi byggde bort det här. Nu har vi andra arbetsplatser som är farliga och jag måste säga att det är faktiskt ingen skillnad mellan en brännskada på arbetsplatsen än ett arbetsliv som leder till utbrändhet. Vi måste forska om det nya arbetslivets villkor. Politiken måste ta tag i den frågan och inte tro att arbetsgivarna kommer reda ut detta.

Ingen ska behöva dö på jobbet. Vi tänker upprätta en nolltolerans mot dödsolyckor på arbetsplatser. Att säga att alla jobb behövs; ja det är väl inte speciellt djärvt. Mitt besked är, alla jobb behövs, men alla jobb ska också vara säkra och ha schyssta villkor. Det är skillnaden på ett arbetarparti i opposition.

Jag vet att jag inte bara talar för oss socialdemokrater när jag säger att i vårt land ska vi inte acceptera att människor utnyttjas på sina arbetsplatser. Vi står upp för att alla som arbetar i Sverige ska omfattas av samma villkor oavsett om man bor i Sverige, något annat EU-land eller något land utanför EU. När hotell- och restaurangfacket granskade 54 arbetsplatser som ansökt om att ta in immigrerad arbetskraft så fann man att samtliga 54 hade brutit mot kollektivavtalet. Samtliga 54 hade uppgivit ett avtal till Migrationsverket och fått denna ansökan godkänd men samtliga 54 hade tecknat ett annat mycket sämre avtal med den löntagare som kommit till vårt land. Denna lönedumpning kan vi inte acceptera. Därför tänker vi ge Migrationsverket i uppdrag att följa upp alla ansökningar man godkänner och dessutom så ska det vara kända viten för de företag som inte lever upp till de avtal man har utlovat ska gälla. Nu är det dags för ordning och reda på svensk arbetsmarknad.

Jag har rest runt väldigt mycket i landet de här första hundra dagarna. Jag reste mycket i landet innan dess men nu hade jag särskilt i uppdrag att resa runt som partiordförande. Jag har besökt väldigt många sjukhus, talat med många som har jobbat i omsorgen – varför gör jag det? Jo, för att omsorgen är direkt avgörande för allas vår trygghet.

Alla de undersköterskor och sjuksköterskor jag har träffat säger att de älskar sitt jobb. De älskar sitt jobb. De är helt upptagna av att få arbeta som undersköterska eller sjuksköterska. Ingen har sagt ”Uh, vad jag tycker det är hemskt att gå till jobbet” – de älskar det. Men samtidigt har jag frågat dem: skulle du rekommendera din son eller dotter att bli undersköterska? – Nej det skulle jag verkligen inte göra. Ingen har svarat ja på denna fråga. Och det beror naturligtvis på att jobbet är dåligt betalt; att jobbet är tungt och slitsamt. Det innebär också att dagens ungdomar har kommit till insikt om detta. Vi kommer att behöva över 130 000 fler omvårdnadsutbildade undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter om tjugo år, men endast 4 500 ungdomar i vårt land söker in till vård- och omvårdnadsprogram. Bara två kommuner av hundra garanterar sommarjobb till eleverna i vård- och omvårdnadsprogrammen på gymnasiet. Vi socialdemokrater säger; vi kommer i vår budget garanterar sommarjobb till de ungdomar i vårt land som söker vård- och omvårdnadsprogram. Med det hoppas vi att det gör dessa utbildningar ännu populärare. Dessutom ska jag konstatera att vi ska ta itu med arbetsmiljön i sjukvård och omsorgerna. 40 % av de som jobbar som vårdbiträde, undersköterska eller förskolelärare har ont i kroppen. Fyra av tio har ont i kroppen. Ett sådant arbetsliv ska vi väl inte ha i ett modernt land som Sverige? Nära hälften 50 % tycker att man har för mycket att göra, att man inte hinner med jobbet, bara varannan, mindre än 50 % av de som är under 29 och jobbar i äldreomsorgen tror att kroppen kommer att hålla, att de kommer att orka, ända fram till pensionsåldern. Vi måste ta detta på allvar som land. Vi står inför omsorgs- och en vårdkris som är gigantisk, som inte kan lösas genom stora skattesänkningar. Vi säger tvärtom. Problemet är inte att ingångslönerna är för höga. Problemet är att villkoren är för dåliga. Därför kommer en socialdemokratisk ledd regering redan under hösten 2014 lagstifta om rätt till heltid för alla och deltid ska vara en möjlighet.

Vi är många som känner en förtvivlan över att våra ungdomar stängs ute från arbetsmarknaden och om någon får ett jobb så erbjuds man ofta väldigt osäkra anställningar. Så var det inte för oss, men så är det nu, men så behöver det naturligtvis inte vara. Det handlar om politiska beslut. Politiken kan där göra skillnad. Därför säger vi socialdemokrater att den ungdom som blir arbetslös ska ha rätt till insatser från första dagen. Utbildning, samtal och konkreta handlingsplaner. Det är dags att avskaffa aktivitetsförbuden för arbetslösa ungdomar. Vi vill satsa på yrkesutbildningar på gymnasiet. Bra utbildningar

nära arbetslivet leder till jobb. Vi säger nej till de sänkta kunskapskraven på gymnasiet och det är också därför jag lovar att med socialdemokraterna kommer samtliga ungdomar i landet från nionde klass till sista året på gymnasiet garanteras åtminstone 3 veckors sommarjobb med avtalsenlig lön. Det förändrar hela sommarlovet för ungdomarna. De är lediga i tio veckor. Tänk så mycket bättre de sju veckorna blir om man får jobba och försörja sig i tre veckor. Och den satsningen är bara en bråkdel av det jobbskatteavdrag som hela Almedalen talar om.

100 000-tals i vårt land, inte bara ungdomar, jobbar i olika former av otrygga anställningar. Där prov-, projektanställningar blandas i en röra. I ett miasm av anställningsformer som leder till en sörja av otrygghet. Det är så många undantag från anställningsskyddet att konservativa EU-kommissionen riktar kritik mot Sverige för att vi håller på att undergräva anställningsskyddet. Sverige går inte längre före. En gång i tiden var vi ett föregångsland när det gäller anställningstrygghet. Nu sitter konservativa borgerliga regeringschefer runt om i Europa och pekar finger åt Sverige och säger: ni lever inte ens upp till miniminivåerna. Sverige ska ha högre ambitioner när det gäller löntagarnas anställningstrygghet. Socialdemokraterna står för en helt annan politik när det gäller löntagare än vad denna regering gör.

Så då frågar vi oss: vad är det för jobb vi ska satsa på? Resurserna är ju ändå begränsade. Vi kan inte satsa på allt. Vi måste fundera igenom politisk, var är de branscher som säkerställer att Sverige är ett rikt land? Vad ska vi investera vårt kapital i? Vad är det som är kunskapsintensivt som gör att vi långsiktigt klarar den globala konkurrensen? Det ska vi fundera igenom i lugn och ro. Men jag kan ju ta ett exempel.

Jag har ju uppmärksammats i samband med restaurangmomsen. Jag tillhör ju de som tycker att en toast skagen då är väldigt god. Det här är ju ett internt skämt i Almedalen. För de som följer detta via TV så blir det här helt obegripligt men årets lobbyist här i Almedalen blev de som har krävt sänkt restaurangmoms. De använder socialdemokraternas besked om att vi inte står bakom sänkt restaurangmoms av den enkla anledningen att... Det gör visserligen maten något billigare på restaurangerna. En toast skagen skulle bli någon tia billigare som vi uttryckte. Och riksdagens utredningstjänst säger att det skulle kunna leda till ungefär 3500 jobb. Men för samma summa, så skulle vi kunna anställa 10 000 lärare. Då måste vi politiker fråga oss: vilket är bäst? Då måste vi politiker fråga

oss. Då måste regeringen och oppositionen fråga sig: vad är det som gör Sverige långsiktigt starkt? Lite billigare mat på krogen eller 10 000 lärartjänster som vi sade tidigare? Politiken är att vilja, politik är att välja. Vi väljer en politik som rustar Sverige starkt för morgondagen; inte som nödvändigtvis gör krogpriserna något billigare just idag.

Vi ser framför oss stora satsningar, kvalitetssatsningar i hela vårt utbildningssystem, från förskola till universitet och högskolor. Det betyder mer personal, tydliga kvalitetskrav, granskningar av alla skolor, ökat stöd till pedagogisk utvecklingskola. Alla skolor ska vara bra skolor. Ingen ung begåvning ska missas därför att hon eller han har råkat gå i fel skola. Därför ska också resurserna till skolan fördelas efter behov. Det handlar om gemensamma satsningar mellan stat och en industri för att utveckla spetskompetens inom branscher som hör till framtiden, till biotech, fordon, IT och mycket annat. Vi behöver föra ihop näringspolitiken och högskolepolitiken och öronmärka pengar för att driva fram bättre samverkan mellan högskola och näringsliv. Det handlar om investeringar i forskning och utveckling. Och här vill jag idag i Almedalen berätta att vi kommer redan i höst presentera ett nationellt initiativ för att återigen göra Sverige till en toppnation. Det är ett av de viktigaste och mest kunskapsintensiva forskningsområden, nämligen det medicinska. Vi ska kraftsamla den svenska sjukvården i samarbete med universitet och industri till nytta för forskning, teknisk utveckling och vår hälsa. Det kommer skapa jobb och tillväxt till Sverige i framtiden.

Vi kommer att göra omfattade investeringar i vår infrastruktur. För 100 år sedan hade man högre ambitioner för järnvägen än vad vi har idag. Det är alldeles orimligt. Hur kunde de då vara så framsynta och vi idag så kortsynta? Det är den viktiga frågan. Vi ska bygga ut tunnelbanan i Stockholm. Vi skall bygga ut järnvägen i landet så att järnvägen fungerar. Vi ska bygga bostäder. Vi ska bygga om miljonprogramsområdena till klimatsmarta lägenheter, bostadsområden som är moderna för morgondagen. Allt detta är investeringar som skapar jobb, tillväxt och ökade resurser för välfärden.

Jag träffade i tisdags en ledande företrädare för svenskt näringsliv. Och han sade att från november månad till april då flyttar vi över allt vårt gods från järnvägen till lastbil. Det är väl alldeles orimligt att svenska företag ska tvingas flytta från järnvägen till lastbilen? Vi har ju i många år talat om att det ska gå tvärtom från lastbil till järnvägen. Men nu är järnvägen så nedkörd att de ledande företagen

inte kan använda den på vintertid. Jag kan säga såhär att jag noterade att det ansvariga statsrådet filosoferade över att det kanske var dags att låta bilister emellanåt att köra mot rött. Mitt besked: ge hellre grönt ljus för tågen.

För att klara allt detta så måste ordning och reda råda i ekonomin på både det nationella och det internationella. Den nationella ekonomin diskuteras ofta utifrån ett finanspolitiskt ramverk som socialdemokrater och centerpartisterna arbetade fram i starkt motstånd från moderaterna. Det är självklart att socialdemokraterna står bakom detta. Det är ju vi som har skapat det. Men det skapades aldrig för att sätta offentlig gemensam sektor och välfärd på svältkur. Det skapades för att garantera välfärden genom låg- och högkonjunktur. Och att påstå att det parti som är emot enorma skattesänkningar skulle äventyra landets ekonomi... Det är naturligtvis inget annat än trams. Det är en bevisbörda som ligger tungt på den som påstår att socialdemokraterna säger nej till våra skattesänkningar. Då äventyrar ni landets ekonomi. Vi säger nej till era skattesänkningar och vi säger ja till att investera Sverige starkt för morgondagen. Det är att ta ansvar för ekonomin idag och imorgon. Det är det som är socialdemokratisk politik.

Det andra är ju att det måste också vara ordning och reda i den internationella ekonomin. Och den finanskris som världen nu har gått igenom och som Sverige tog sig bra igenom tack vare den krockkudde som Göran Persson utrustade den nuvarande regeringen med så att man kunde mjuklanda under finanskrisen... Men det internationella regelverket måste naturligtvis ses över. Och det är på det sättet, att krisen beror på att det har funnits en tilltro till att marknaden reglerar sig själv, att marknaden klarar detta. Och att detta har en sorts överlägsenhet över politiken och demokratin. Enligt teorin om den rationella marknaden skulle en sådan här kris över huvud taget inte kunna uppstå. Det hette ju att man var självreglerande på marknaden. Det är uppenbart för alla att så var inte fallet. Idag får skattebetalare över hela världen betala ett högt pris för denna oreglerade finansmarknad. Skolor och sjukhus har i länder efter länder stängts. Finanskrisen beräknas ha ökat antalet personer som lever i extrem fattigdom med 64 miljoner människor. Det är den kris som den oreglerade marknaden innebär för oss löntagare och skattebetalare.

Så går det när högerregeringar får bestämma. Högerregeringar som säger låt marknaden klara sig själv. Politiken ska inte lägga sig i. Den senaste statsman som överhuvudtaget har tänkt på detta sitter tre meter ifrån mig. Det är Ingvar

Carlsson – socialdemokraternas tidigare partiledare och statsminister som 1995 i Davors presenterade idén om att det är dags för ett säkerhetsråd, ett ekonomiskt säkerhetsråd i FN:s regi. Sen dess har över huvud taget ingen tänkt på detta. Ingvar Carlsson gjorde ett försök. Han driver på detta fortfarande, jag talade med honom. Han är en övertygad socialdemokratisk ledare som tror på demokrati. Att demokratin faktiskt ska kunna reglera marknaden. Vi är fortfarande öppna för att pröva idén om ett ekonomiskt säkerhetsråd i FN:s regi men man kan också tänka sig att demokratisera IMF och därmed ge ett nytt uppdrag till ett nytt IMF att övervaka de globala finansmarknaderna. Det kan också finnas andra lösningar, men det väsentliga är att politiken också på detta område kliver ner från läktaren, går in på planen och säger: demokratin måste ställa sig över marknaden för medborgarnas bästa. Det är orimligt att en ohämmad marknad ska tvinga ut 64 miljoner människor i extrem fattigdom. Världens befolkning förväntar sig mer av politiken och demokratin. Det behövs en socialdemokratisk regering i landet som kan driva dessa frågor internationellt på samma sätt som Ingvar Carlsson gjorde. Ja nu är det ganska... Jag säger precis som Alexandra: Nu börjar det bli jobbigt för nu står det avslut här. Jag förstår precis hur du känner Alexandra. Jag vet inte om jag har ett till tal här någonstans. Vi får se.

Jag vill säga till er alla som lyssnar på det här talet att socialdemokratin växte fram som en idé om att vi hade råd med varandra. Där vi inser att egoism inte är en naturlag med stigande inkomster. På samma sätt som att solidaritet med enkelhet växer fram hos de som har det sämst ställt. Det växte fram med en tanke om att vi ska vara medborgare i ett samhälle, inte reduceras till kunder på en marknad. Där vi menar att välfärdssamhällets kvalité ska vara en garanti för fria individer, för starka medborgare, en värdemätare av den sociala demokratin. Välfärdssamhället är inte på något sätt dömt till undergång för att vi får det bättre, tvärtom. Det är ju själva drivkraften för all politik, att våra barn ska få det bättre än vad vi själva haft det. Men det förutsätter då att politiken, att politiken är beredd att ta ansvar och att också fatta sådana beslut. Men om medborgarna ger upp och inte längre tror att jämlikheten är möjlig. Om vi som lyssnar på detta inte längre tror att det kommer finnas en bra äldreomsorg när jag behöver den. Om vi inte längre tror att det kommer finnas en bra sjukvård när jag väl behöver den. Om man tror att Sverige inte längre kommer finnas där när jag blir arbetslös eller sjuk utan att jag då måste klara mig på egen hand. Ja, om man tror att ojämlikhet är vägen framåt, ja då rustar man sig också för ojämlikhet och om man rustar sig för ojämlikhet då är skattesänkningar det enda svaret på alla

frågor, för då gäller det ju att roffa åt mig så mycket som möjligt just nu därför Sverige kommer ju inte finnas för mig där framme när jag behöver den. Socialdemokraternas löfte under alla dessa år som vi har tagit ansvar för politiken är det motsatta. Landet kommer att finnas där. Det gemensamma kommer att finnas där. Du är inte lämnad ensam. Vi investerar i varandra. Vi tar ansvar för varandra under livets upp- och nedgång. Vi kallar detta social demokrati. Ett ansvar som bygger på att ingen lämnas efter, att ingen lämnas för sig själv, att ingen ska stå där ensam när man behöver det gemensamma som allra mest. Det är socialdemokraternas själ och den kommer gå segrande.

Jag vill ändå säga att trots det här så har jag under de här första hundra dagarna fått svara hundratals gånger på vilka skattesänkningar vi socialdemokrater vill göra eller möjligen vilka skattehöjningar vi socialdemokrater vill göra. Och endast någon enstaka gång har jag fått någon fråga om, om ni vinner regeringsmakten, vilka reformer vill ni då göra i Sverige? Vilka investeringar vill ni göra i Sverige? Hur vill ni rusta Sverige starkt för morgondagen? Så är det politiska klimatet här idag i Almedalen i moderaternas Sverige 2011. Det är en uppgivenhet formad av en tidsanda som exploaterar sjunkande förväntningars missnöje. Det är som en scen i Roy Anderssons fantastiska film ”Sånger från andra våningen” där hela tiden det upprepas mantrat, det finns ingenting vi kan göra, det finns ingenting vi kan göra, det finns ingenting vi kan göra. Vårt besked är: vi har högre ambitioner för Sverige. Det finns så oerhört mycket vi kan och måste göra var och en och tillsammans. Det måste i detta land finnas en idé om ett bättre Sverige bortom nästa skattesänkning.

Det är den ideologiska grundkonflikten i svensk politik och den är inte ny. Den har sett likadan ut sedan 1920-talet. Den står mellan de partier som bygger på konkurrens där vi ska se medborgaren som en konkurrent och ett hot, ökade skillnader och otrygghet som en del av vardagen och oss som försöker bygga det gemensamma, förutsättningen för solidaritet. De samhällsbyggen som sedan tecknas längre bort längs vägen... De ter sig helt olika ut beroende på vilken av dessa två vägar man vandrar. Vi sätter människan främst. Det nya samhälle som måste byggas för att klara klimatomställningen och välfärden bär socialdemokraternas hjärta inom sig. För mig sammanfattar Göran Sonnevis dikt ur ”Det omöjliga” denna socialdemokraternas samhällssyn och vårt uppdrag bättre än de flesta. Så låt mig därför få avsluta med den:

”Vårt sätt att leva kommer att förändras. Nu öppnar sig chansen till ett annat

sätt att leva. Ska vi ta den? Ska vi se den klart i ögonen? Jag tror att chansens springa är mycket liten. Den lyser vid tröskeln till en stängd dörr som kan öppnas. Den kan bara öppnas av många människor tillsammans”. Tack ska ni ha.

Taggar

2010-tal, 2011, Almedalen, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/hakan-juholt-almedalstal-2011>